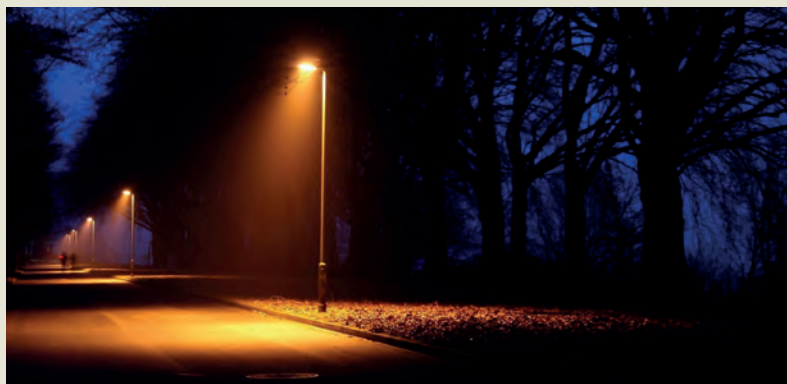

Werkgroep NEN1010: mogelijkheid tot verduidelijking veiligheidsnormen OVL

• door Rien Kort

IGOV benaderde consultant Eric Vos van de Lux-groep om namens hen zitting in de landelijke werkgroep-DC van de NEN1010 te nemen. Dit vanwege zijn ervaring met projecten waarbij installatieverantwoordelijkheid en netbeveiliging centraal staan. Volgens Vos zijn gemeenten in een spagaat geraakt na invoering van de Energiewet in 1998.

“Openbare verlichting is tot het moment van de vaststelling van de Energiewet één van de aanvullende taken van de netwerkbedrijven geweest. Onder hun vlag zijn de elektronische installaties aangelegd onder de voor hen geldende normen. De NEN1010 maakte daarvan echter geen onderdeel uit en openbare verlichting werd hiervoor uitgezonderd. In 2011 is er een wijziging in het Bouwbesluit gekomen. Op het moment dat de gemeente de openbare verlichting overneemt, ontstaan er meteen problemen. “Er is opeens sprake van een tweedeling in het beheer van de openbare verlichting. De lichtmasten vallen onder weliswaar onder het eigendom van de gemeente, maar het voedende netwerk blijft de verantwoordelijkheid van het netwerkbedrijf.”

Separaat geaard en beveiligd

In 2011 is er een wijziging in het Bouwbesluit gekomen en IGOV heeft zich op dat moment met succes ingezet om het artikel dat openbare verlichting uitsloot, niet meer op te nemen. Lichtmasten en de voorliggende beveiliging in het distributienet van het netwerkbedrijf behoren vanaf 2011 te voldoen aan het gestelde in de NEN1010. Daarnaast moet de openbare verlichting aan dezelfde elektrotechnische

Een speciale NEN1010-werkgroep gaat zich buigen over de inpassing van gelijkstroom in de gelijknamige norm. IGOV schuift ook aan om, met deze inpassing, de wens om een duidelijkere veiligheidsnorm voor openbare verlichting te realiseren.

norm voldoen als andere installaties in de openbare ruimte. Elke mast zou daarom separaat geaard en beter beveiligd moeten worden, maar in financieel opzicht is dit geen haalbare kaart zowel voor gemeenten als het netwerkbedrijf.” Daarnaast speelt het probleem dat bij een calamiteit lichtmasten onmiddellijk dienen te worden afgeschakeld. “De huidige, toegepaste technologie laat dit echter niet optimaal toe. Door deze veranderde omstandigheden is er een sterke behoefte ontstaan aan een aangepaste veiligheidsnorm voor de openbare verlichting, want gemeentelijke beheerders hebben baat bij een passende en op de hedendaagse realiteit toegesneden set voorschriften.”

Opkomst DC-netten

Nu er via NEN een werkgroep in het leven is geroepen voor mogelijke inpassing van DC in de NEN1010, kan er worden gekeken naar het dichten van de kloof tussen gemeenten en netwerkbeheerders. “Dankzij de opkomst van DC-netten en nieuwe beveiligingstechnieken kan er mogelijk ook een snellere uitschakeling worden gerealiseerd dan bij de problematische wisselstroomnetten.

Geen eenduidige interpretatie

Kees Opdam neemt namens de IGOV en de gemeente Alkmaar plaats in de werkgroep. Volgens Opdam ontbreekt het binnen de normen aan heldere en eenduidige interpretatie met betrekking tot aanleg en beveiliging van openbare verlichtingsinstallaties. Zowel bij toepassing van wissel- als gelijkspanning. “Bij defecten wil je als beheerder een

lichtpunt zo snel mogelijk weer hersteld zien, maar de manier waarop dit op verantwoordelijke wijze moet worden gerealiseerd, staat niet goed weergegeven in de NEN1010.” De officiële richtlijnen staan in de huidige weergave te veel open voor individuele interpretatie. “Met het oog op de sociale-, verkeers- en aanrakingsveiligheid is dit geen gewenste situatie.”

Zonder spoelen en condensatoren

Naast het veiligheidsaspect speelt er voor Opdam en het IGOV nog een tweede belangrijke reden om aan te schuiven bij de werkgroep: “Dankzij gelijkspanning kan de aansturing van elektronische componenten via de voeding plaatsvinden, zonder gebruik te maken van kostenverhogende spoelen en condensatoren. Dit kan milieutechnisch een materiaal- en energiebesparing opleveren van wel 30%.” Bovendien heeft led de voorkeur bij veel gemeenten. “Led is een gelijkstroomverbruiker op een lage spanning van rond de 5 V.

‘Een hernieuwde focus op gelijkspanning is wenselijk’

Voed je deze met een gelijkspanningsinstallatie, dan vervalt de wisselspanningsconverter en daarmee de toepassing van condensatoren met een beperkte levensduur. Dat heeft begrijpelijkerwijze de voorkeur boven de duurdere wisselspanningsapparatuur. Vanuit energiebesparend oogpunt, het slim omgaan met schakelen, dimmen, monitoren en het algemeen maatschappelijk belang is een hernieuwde focus op gelijkspanning daarom wenselijk.”

Vertaling van internationale normen

Johan van Velthoven is als consultant verbonden aan NEN en begeleidt normcommissies, waaronder de werkgroep NEN1010 voor gelijkspanning. De Nederlandse norm NEN1010 zorgt momenteel voor nogal wat hoofdbrekens op het vlak van OVL. De norm wordt bekritiseerd vanwege een gebrek aan duidelijkheid en de vage ambtelijke verwoording. Uiteenlopende en meervoudige interpretaties

zijn het gevolg. Volgens Van Velthoven wordt dit deels veroorzaakt door het feit dat NEN1010 voor het overgrote deel bestaat uit een vertaling van internationale normen. “Teams uit diverse landen stellen de teksten op, ieder denkend in zijn eigen moedertaal. De afspraken komen tot stand op basis van algehele consensus. Iedereen moet het eens zijn met wat er staat. De Engelse formuleringen zijn daarom niet altijd even scherp of eenduidig.” Ander punt van kritiek is het zwaar juridische en ambtelijke karakter van de tekst. “Omdat een norm vaak op formele en juridische wijze wordt gebruikt, dient de tekst voor slechts één interpretatie uitlegbaar te zijn. Dit staat soms haaks op de vaagheden in de Engelse bronteksten. Dat leidt tot een moeilijk te doorgronden en breed uitlegbare norm.”

Lastige erfenis

Een tweede oorzaak van deze hoofdbrekens is dat de openbare verlichting eigenlijk niet tot de scope van NEN 1010 behoort, aldus Van Velthoven. “Openbare verlichting is vaak direct op het openbare distributienet van de netbeheerders aangesloten. Dit deel van de elektriciteitsvoorziening valt daarom buiten het toepassingsgebied van deze norm. De verschillende netbeheerders, de energiebedrijven van destijds, hebben dit aangelegd volgens veelal eigen standaarden. Met de privatisering en ontvlechting van de energiebedrijven is openbare verlichting steeds meer een verantwoordelijkheid van de gemeenten geworden. En die zagen zich opeens met een lastige erfenis geconfronteerd.”

Nederland pioniert

De toegenomen belangstelling voor DC-installaties brengt wellicht een mogelijkheid om hier verbetering in aan te brengen. De werkgroep DC gaat de NEN1010 volledig doorlopen op regelgeving voor gelijkspanning en waar nodig aanvullen. “Nederland pioniert op dit vlak, want mondiaal gezien wordt er nog weinig aandacht besteed aan het aanvullen van de norm op het vlak van gelijkspanning.” Hij verwacht dat deze DC-aanvulling ongeveer één tot twee jaar in beslag zal nemen.

www.igov.nl

IGOV Kort

- De NEN heeft een werkgroep opgetuigd die zich gaat buigen over Gelijkspanning in de NEN 1010. De nieuwe ontwikkelingen op dit gebied geven daartoe aanleiding. Het IGOV heeft twee personen in de NEN werkgroep afgevaardigd om het thema Openbare Verlichting in te brengen in de nieuwe NEN1010.

- Het IGOV heeft tijdens de Energietop bij de VNG in Den Haag een afspraak met NLA gemaakt om gezamenlijk tot afspraken te komen over een programma van eisen voor led-armaturen. Voor de zomer zal aan de voorzitter van de borgingscommissie de heer Ed Nijpels worden gerapporteerd over de voortgang van deze afspraak.

- Het IGOV heeft met Rijkswaterstaat kunnen afspreken dat de input voor de Energiemonitor ook voor het OVL-

Kengetallensysteem kan worden gebruikt. Hiermee moet het toepassen van het Kengetallensysteem worden bevorderd. Het IGOV wil het gebruik van kengetallen bevorderen, omdat het meten van prestaties en kwaliteit steeds meer een issue zal worden bij het veranderen van de rol en positie van gemeentelijke OVL-beheerders.

- Het IGOV zal dit jaar de eerste stappen zetten in het gezamenlijk met haar deelnemers van overheid en markt opstellen van een compleet en webbased Handboek OVL dat alle aspecten van OVL vanuit de praktijk zal omschrijven. Deelnemers van IGOV zullen gratis toegang krijgen tot dit digitale Handboek OVL.

